

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (szósta izba)

z dnia 7 marca 2024 r. *

Odwołanie – Skarga o zadośćuczynienie – Odpowiedzialność pozaumowna Unii Europejskiej – Rzekomo niezgodne z prawem zachowanie Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) – Komunikat prasowy OLAF-u – Ochrona osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii – Rozporządzenie (UE) 2018/1725 – Artykuł 3 pkt 1 – Pojęcia „danych osobowych” i „możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej” – Dochodzenia prowadzone przez OLAF – Rozporządzenie (WE, Euratom) nr 883/2013 – Domniemanie niewinności – Prawo do dobrej administracji

W sprawie C-479/22 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wniesione w dniu 14 lipca 2022 r.,

OC, którą reprezentował I. Ktenidis, dikigoros,

wnosząca odwołanie,

w której drugą stroną postępowania jest:

Komisja Europejska, którą reprezentowali T. Adamopoulos, J. Baquero Cruz, F. Blanc Simonetti i A. Bouchagiar, w charakterze pełnomocników,

strona pozwana w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (szósta izba),

w składzie: T. von Danwitz (sprawozdawca), prezes izby, P.G. Xuereb i A. Kumin, sędziowie,

rzecznik generalny: N. Emiliou,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

* Język postępowania: grecki.

Wyrok

- 1 W odwołaniu OC wnosi o uchylenie wyroku Sądu Unii Europejskiej z dnia 4 maja 2022 r., OC/Komisja (T-384/20, zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem”, EU:T:2022:273), którym Sąd oddalił jej skargę opartą na art. 268 TFUE mającą na celu uzyskanie naprawienia szkody, jaką miała ona ponieść z powodu komunikatu prasowego nr 13/2020 Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) z dnia 5 maja 2020 r., zatytułowanego „Dochodzenie prowadzone przez OLAF ujawnia nadużycie finansowe związane z finansowaniem badań naukowych w Grecji” (*OLAF investigation uncovers research funding fraud in Greece*) (zwanego dalej „spornym komunikatem prasowym”), ponieważ w komunikacie tym niezgodnie z prawem przetworzono jej dane osobowe i przekazano nieprawdziwe informacje na jej temat.

I. Ramy prawne

A. Rozporządzenie (UE, Euratom) nr 883/2013

- 2 Artykuł 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczącego dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. 2013, L 248, s. 1), zatytułowany „Wszczęcie dochodzenia”, stanowi w ust. 1:

„Dyrektor generalny może wszcząć dochodzenie, jeśli istnieją wystarczające podejrzenia – które mogą również opierać się na informacjach przekazanych przez stronę trzecią lub przekazanych anonimowo – że miało miejsce nadużycie finansowe, korupcja lub wszelka inna nielegalna działalność na szkodę interesów finansowych Unii [Europejskiej]. W decyzji dyrektora generalnego o wszczęciu lub niewszczęciu dochodzenia uwzględniane są priorytety polityki dochodzeniowej i roczny plan zarządzania [OLAF-u] określone zgodnie z art. 17 ust. 5. W decyzji tej uwzględnia się również potrzebę efektywnego wykorzystania zasobów [OLAF-u] oraz proporcjonalności stosowanych środków. W przypadku dochodzeń wewnętrznych szczególną uwagę zwraca się na instytucję, organ, urząd lub agencję, które mają najlepsze warunki do ich przeprowadzenia, zważywszy w szczególności na charakter faktów, rzeczywisty lub potencjalny wymiar finansowy sprawy oraz prawdopodobieństwo jakichkolwiek sądowych działań następnych”.

- 3 Artykuł 9 tego rozporządzenia, zatytułowany „Gwarancje proceduralne”, stanowi w ust. 1:
„W trakcie dochodzeń [OLAF] gromadzi zarówno dowody obciążające osobę objętą dochodzeniem, jak i dowody na jej korzyść. Dochodzenia prowadzi się w sposób obiektywny i bezstronny, a także zgodnie z zasadą domniemania niewinności oraz gwarancjami proceduralnymi określonymi w niniejszym artykule”.
- 4 Artykuł 10 przedmiotowego rozporządzenia, zatytułowany „Poufność i ochrona danych”, stanowi:
„1. Informacje przekazane lub uzyskane w toku dochodzeń zewnętrznych, niezależnie od ich formy, są chronione stosownymi przepisami.
2. Informacje przekazane lub uzyskane w toku dochodzeń wewnętrznych, niezależnie od ich formy, są objęte tajemnicą zawodową i podlegają ochronie na podstawie przepisów mających zastosowanie do instytucji Unii.

[...]

5. Dyrektor generalny zapewnia, aby wszelkie informacje przeznaczone do wiadomości publicznej podawane były w sposób neutralny i bezstronny, a ich ujawnienie odbywało się z poszanowaniem zasady poufności dochodzeń i zgodnie z zasadami ustanowionymi w niniejszym artykule i w art. 9 ust. 1.

[...]”.

- 5 Artykuł 11 rozporządzenia nr 883/2013, zatytułowany „Raport z dochodzenia oraz działania podejmowane w następstwie dochodzeń”, przewiduje w ust. 1:

„Po zakończeniu dochodzenia przez [OLAF], z upoważnienia dyrektora generalnego sporządza się raport. W raporcie podaje się podstawę prawną dochodzenia, podjęte kroki proceduralne, ustalone fakty z określeniem ich wstępnej kwalifikacji prawnej, szacowane skutki finansowe ustalonych faktów, informacje dotyczące przestrzegania gwarancji proceduralnych zgodnie z art. 9 oraz wnioski z dochodzenia.

Wraz z raportem przekazuje się zalecenia dyrektora generalnego dotyczące ewentualnej konieczności podjęcia działań. W zaleceniach tych wskazuje się w stosownych przypadkach działania dyscyplinarne, administracyjne, finansowe lub sądowe, które powinny zostać podjęte przez instytucje, organy, urzędy lub agencje oraz właściwe organy zainteresowanych państw członkowskich, a także podaje się w szczególności szacunkowe kwoty, jakie należy odzyskać, oraz wstępną kwalifikację prawną ustalonych faktów”.

B. RODO

- 6 Artykuł 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólnego rozporządzenia o ochronie danych) (Dz.U. 2016, L 119, s. 1; zwanego dalej „RODO”), zatytułowany „Materialny zakres stosowania”, stanowi w ust. 3:

„Do przetwarzania danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii zastosowanie ma rozporządzenie (WE) nr 45/2001 [Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2000 r. o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje i organy wspólnotowe i o swobodnym przepływie takich danych (Dz.U. 2001, L 8, s. 1)]. Rozporządzenie (WE) nr 45/2001 oraz inne unijne akty prawne mające zastosowanie do takiego przetwarzania danych osobowych zostają dostosowane do zasad i przepisów niniejszego rozporządzenia zgodnie z art. 98”.

- 7 Artykuł 4 RODO, zatytułowany „Definicje”, ma następujące brzmienie:

„Na użytek niniejszego rozporządzenia:

- 1) dane osobowe« oznaczają wszelkie informacje o zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osobie fizycznej («osobie, której dane dotyczą»); możliwa do zidentyfikowania osoba fizyczna to osoba, którą można bezpośrednio lub pośrednio zidentyfikować, w szczególności na podstawie identyfikatora takiego jak imię i nazwisko,

numer identyfikacyjny, dane o lokalizacji, identyfikator internetowy lub jeden bądź kilka szczególnych czynników określających fizyczną, fizjologiczną, genetyczną, psychiczną, ekonomiczną, kulturową lub społeczną tożsamość osoby fizycznej;

[...]”.

- 8 Artykuł 98 RODO, zatytułowany „Przegląd innych aktów prawnych Unii dotyczących ochrony danych”, przewiduje:

„Komisja [Europejska] przedkłada w stosownym przypadku wnioski ustawodawcze dotyczące zmiany innych aktów prawnych Unii dotyczących ochrony danych osobowych, aby zapewnić jednolitą i spójną ochronę osób fizycznych w związku z przetwarzaniem. Dotyczy to w szczególności przepisów o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii oraz o swobodnym przepływie danych osobowych”.

C. Rozporządzenie (UE) 2018/1725

- 9 Motywy 4, 5 i 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. 2018, L 295, s. 39), mają następujące brzmienie:

„(4) W [RODO] dokonano dostosowania rozporządzenia (WE) nr 45/2001 w celu zapewnienia solidnych i spójnych ram ochrony danych w Unii oraz umożliwienia ich stosowania równocześnie z [RODO].

(5) Z myślą o spójnym podejściu do ochrony danych osobowych w całej Unii oraz swobodnego przepływu danych osobowych na terytorium Unii należy w miarę możliwości dostosować przepisy o ochronie danych dotyczące instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii z przepisami o ochronie danych przyjętymi w odniesieniu do sektora publicznego w państwach członkowskich. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zwanego dalej »Trybunałem [...]«), w każdym przypadku, w którym przepisy niniejszego rozporządzenia opierają się na tych samych założeniach, co przepisy rozporządzenia [RODO], przepisy obu aktów należy interpretować tak samo, w szczególności ze względu na fakt, że systematyka niniejszego rozporządzenia powinna być uznawana za tożsamą z systematyką rozporządzenia [RODO].

[...]

(16) Zasady ochrony danych powinny mieć zastosowanie do wszelkich informacji o zidentyfikowanych lub możliwych do zidentyfikowania osobach fizycznych. Spseudonimizowane dane osobowe, które przy użyciu dodatkowych informacji można przypisać osobie fizycznej, należy uznać za informacje o możliwej do zidentyfikowania osobie fizycznej. Aby stwierdzić, czy dana osoba fizyczna jest możliwa do zidentyfikowania, należy wziąć pod uwagę wszelkie sposoby (w tym wyodrębnienie wpisów dotyczących tej samej osoby), w stosunku do których istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo, iż zostaną wykorzystane przez administratora lub [dowolną] inną osobę w celu bezpośredniego lub pośredniego zidentyfikowania osoby fizycznej. Aby stwierdzić, czy dany sposób może być z uzasadnionym prawdopodobieństwem

wykorzystany do zidentyfikowania danej osoby fizycznej, należy wziąć pod uwagę wszelkie obiektywne czynniki, takie jak koszt i czas potrzebne do jej zidentyfikowania, oraz uwzględnić technologię dostępną w momencie przetwarzania danych, jak i postęp technologiczny. Zasady ochrony danych nie powinny więc mieć zastosowania do informacji anonimowych, czyli informacji, które nie wiążą się ze zidentyfikowaną lub możliwą do zidentyfikowania osobą fizyczną, ani do danych osobowych zanonimizowanych w taki sposób, że osób, których dane dotyczą, w ogóle nie można zidentyfikować lub już nie można zidentyfikować. Niniejsze rozporządzenie nie dotyczy więc przetwarzania informacji anonimowych, w tym przetwarzania do celów statystycznych lub naukowych”.

10 Artykuł 2 rozporządzenia 2018/1725, zatytułowany „Zakres stosowania”, stanowi w ust. 1, że rozporządzenie to „stosuje się do przetwarzania danych osobowych przez wszystkie instytucje i organy Unii”.

11 Artykuł 3 tego rozporządzenia, zatytułowany „Definicje”, stanowi:

„Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

1) »dane osobowe« oznaczają [wszelkie] informacje o zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osobie fizycznej [...]; możliwa do zidentyfikowania osoba fizyczna to osoba, którą można bezpośrednio lub pośrednio zidentyfikować, w szczególności na podstawie identyfikatora takiego jak imię i nazwisko, numer identyfikacyjny, dane o lokalizacji, identyfikator internetowy lub jeden bądź kilka szczególnych czynników określających fizyczną, fizjologiczną, genetyczną, psychiczną, ekonomiczną, kulturową lub społeczną tożsamość osoby fizycznej;

[...]

3) »przetwarzanie« oznacza operację lub zestaw operacji wykonywanych na danych osobowych lub zestawach danych osobowych w sposób zautomatyzowany lub niezautomatyzowany, taką jak [...] ujawnianie poprzez przesłanie, rozpowszechnianie lub innego rodzaju udostępnianie [...];

[...]”.

12 Artykuły 4 i 5 rozporządzenia 2018/1725 ustanawiają, odpowiednio, zasady dotyczące przetwarzania danych osobowych oraz warunki zgodności z prawem przetwarzania. Artykuł 6 tego rozporządzenia określa elementy, które administrator musi wziąć pod uwagę w celu ustalenia, czy przetwarzanie w celu innym niż cel, w którym dane zostały pierwotnie zebrane, jest zgodne z tym ostatnim celem. Wreszcie art. 15 wspomnianego rozporządzenia ustanawia wykaz informacji, które należy podać w przypadku pozyskiwania danych osobowych od osoby, której dane dotyczą.

II. Okoliczności powstania sporu

- 13 Okoliczności powstania sporu, które zostały przedstawione w pkt 1–8 zaskarżonego wyroku, można na potrzeby niniejszego postępowania streścić w następujący sposób:
- 14 Wnosząca odwołanie, obywatelka grecka, jest badaczem uniwersyteckim w dziedzinach zastosowań w nanotechnologii, magazynowania energii i biomedycyny.
- 15 W 2007 r. złożyła ona do Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych wniosek o przeprowadzenie badań naukowych dotyczący projektu zatytułowanego „Badanie przejścia z mikro na nano: podstawy, symulacje i zastosowania teoretyczne i eksperymentalne” (zwanego dalej „projektem”).
- 16 W dniu 30 września 2008 r. Komisja Wspólnot Europejskich i Aristoteleio Panepistimio Thessalonikis (uniwersytet Arystotelesa w Salonikach, Grecja) (zwany dalej „uniwersytetem Arystotelesa”) podpisały umowę o udzielenie dotacji nr 211166 (zwaną dalej „umową”) dotyczącą projektu. Uniwersytet Arystotelesa został wyznaczony jako instytucja goszcząca projekt. W dniu 15 lipca 2009 r. wszedł w życie aneks do tej umowy, zgodnie z którym Komisja została zastąpiona przez Agencję Wykonawczą Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERCEA) jako kontrahenta tego uniwersytetu.
- 17 Umowa przewidywała maksymalną kwotę 1 128 400 EUR dotacji na realizację projektu, która została przyznana uniwersytetowi Arystotelesa jako głównemu beneficjentowi, wnoszącej odwołanie jako głównemu badaczowi oraz innej instytucji badawczej mającej siedzibę w Grecji, która została zastąpiona w dniu 25 lutego 2012 r. przez inną instytucję badawczą z siedzibą w Niemczech. Projekt został zrealizowany w należącym do tego uniwersytetu laboratorium, którym kierował ojciec wnoszącej odwołanie.
- 18 Ponieważ projekt zakończył się w dniu 30 września 2013 r., uniwersytet Arystotelesa zadeklarował w ERCEA wydatki w łącznej wysokości 1 116 189,21 EUR, w tym wydatki na personel w wysokości 255 219,37 EUR, oraz kwotę 15 020,54 EUR tytułem kosztów podróży. Zażądał on zapłaty tej kwoty na podstawie umowy.
- 19 Po przeprowadzeniu audytu finansowego ex post ERCEA stwierdziła, że wydatki na personel w wysokości 245 525,43 EUR są niekwalifikowalne, i postanowiła zażądać od uniwersytetu Arystotelesa zwrotu tej kwoty, w związku z czym wystawiła notę obciążeniową. Uniwersytet Arystotelesa zakwestionował zasadność tej noty obciążeniowej przed Sądem. Wyrokiem z dnia 17 stycznia 2019 r., Aristoteleio Panepistimio Thessalonikis/ERCEA (T-348/16 OP, EU:T:2019:14), Sąd orzekł, że wiarygodność wskazana w notce obciążeniowej ERCEA, mająca na celu zwrócenie przez ten uniwersytet kwoty 245 525,43 EUR, była bezzasadna w wysokości 233 611,75 EUR odpowiadającej wydatkom kwalifikowalnym. Wyrok ten został następnie utrzymany w mocy przez Trybunał w postępowaniu odwoławczym wyrokiem z dnia 14 stycznia 2021 r., ERCEA/Aristoteleio Panepistimio Thessalonikis (C-280/19 P, EU:C:2021:23).
- 20 Ponieważ ERCEA poinformowała również OLAF o wynikach audytu, zgodnie z art. 5 rozporządzenia nr 883/2013 dyrektor generalny OLAF-u podjął w dniu 29 maja 2015 r. decyzję o wszczęciu dochodzenia w sprawie ewentualnych nieprawidłowości lub ewentualnych nadużyć finansowych w toku realizacji projektu.

- 21 W raporcie końcowym z dochodzenia z dnia 11 listopada 2019 r. OLAF przedstawił szereg ustaleń. Na podstawie tych ustaleń, po pierwsze, zalecił on ERCEA podjęcie odpowiednich kroków w celu odzyskania od uniwersytetu Arystotelesa kwot uznanych za nienależne. Po drugie, przekazał ten raport krajowym organom wymiaru sprawiedliwości i zalecił im wszczęcie postępowań w sprawie oszustwa oraz fałszerstwa i posługiwania się podrobionymi dokumentami przeciwko wnoszącej odwołanie, jej ojcu i niektórym członkom personelu tego uniwersytetu.
- 22 W dniu 5 maja 2020 r. OLAF opublikował na swojej stronie internetowej sporny komunikat prasowy. Komunikat ten, który odnosił się do dochodzenia, o którym mowa w pkt 20 i 21 niniejszego wyroku, brzmiał następująco:

„Ochrona budżetu Unii przeznaczonego na badania naukowe zawsze miała szczególne znaczenie dla [OLAF-u]. Złożone nadużycie finansowe obejmujące grecką naukowczynię i jej sieć międzynarodowych badaczy zostało wykryte przez inspektorów OLAF-u.

Sprawa dotyczy dotacji w wysokości około 1,1 mln EUR przyznanej przez [ERCEA] greckiemu uniwersytetowi. Środki te były przeznaczone na finansowanie projektu badawczego prowadzonego pod nadzorem obiecującej młodej naukowczynie, której ojciec pracował we wspomnianym uniwersytecie. Projekt obejmował sieć ponad 40 badaczy z całego świata, znajdującą się pod kierownictwem greckiej naukowczynie.

OLAF nabrał podejrzeń, kiedy wykrył sposób, w jaki badacze międzynarodowi byli rzekomo wynagradzani. Czeki były wystawiane na nazwiska poszczególnych badaczy, lecz były następnie deponowane na rachunkach bankowych mających kilku właścicieli. Podejrzenia wzrosły, gdy okazało się, że чеки były deponowane na rachunkach bankowych przez naukowczynię kierującą projektem.

Zespół śledczy OLAF-u podjął wówczas decyzję o przeprowadzeniu kontroli na miejscu na wspomnianym uniwersytecie. Pomimo prób utrudniania dochodzenia przez główną badaczkę, dzięki pomocy greckich krajowych organów ścigania, które zapewniły dostęp do rachunków bankowych, oraz dzięki cyfrowemu dochodzeniu kryminalistycznemu prowadzonemu przez sam OLAF, OLAF był w stanie odtworzyć prawdziwą historię kryjącą się za nadużyciem finansowym.

Znaleziono konkretne dowody wskazujące na to, że główna naukowczynie otworzyła rachunki bankowe wykorzystywane do dokonywania „płatności” na rzecz badaczy międzynarodowych, przy czym była ona współwłaścicielką tych rachunków, aby móc mieć dostęp do środków finansowych. OLAF prześledził przepływ pieniędzy i zdołał udowodnić, że znaczne kwoty zostały wypłacone w gotówce przez naukowczynię lub przelane na jej osobisty rachunek. OLAF skontaktował się z niektórymi badaczami, którzy mieli uczestniczyć w projekcie badawczym. Żaden z nich nie wiedział, że jego nazwisko jest związane z projektem ani nie wiedział o rachunkach bankowych otwartych w ich imieniu lub o jakiegokolwiek płatności na ich rzecz.

[...]

Dochodzenie zakończono w listopadzie ubiegłego roku wraz z zaleceniami wzywającymi: z jednej strony ERCEA do odzyskania około 190 000 EUR (tj. części dotacji z 1,1 mln EUR rzekomo wypłaconej badaczom międzynarodowym), a z drugiej strony organy krajowe do wszczęcia postępowań sądowych przeciwko osobom biorącym udział w nadużyciu”.

III. Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok

- 23 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 16 czerwca 2020 r. wnosząca odwołanie wniosła na podstawie art. 268 TFUE skargę o zasądzenie od Komisji zadośćuczynienia za krzywdę, jaką miał jej wyrządzić sporny komunikat prasowy.
- 24 Na poparcie skargi wnosząca odwołanie podniosła, że publikując sporny komunikat prasowy, OLAF naruszył w sposób rażący przepisy rozporządzenia 2018/1725 dotyczące ochrony danych osobowych, zasadę domniemania niewinności przewidzianą w art. 48 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”) oraz art. 9 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2013, obowiązek przestrzegania poufności dochodzeń, o którym mowa w art. 10 ust. 5 tego ostatniego rozporządzenia, prawo do dobrej administracji, o którym mowa w art. 41 Karty, a także zasadę proporcjonalności.
- 25 W zaskarżonym wyroku Sąd oddalił wszystkie zarzuty szczegółowe podniesione przez wnoszącą odwołanie przeciwko OLAF-owi i oddalił w całości wniesioną przez nią skargę

IV. Żądania stron

- 26 W odwołaniu wnosząca je wnosi do Trybunału o:
- uchylenie zaskarżonego wyroku;
 - wydanie ostatecznego orzeczenia w sprawie i
 - obciążenie Komisji kosztami postępowania odwoławczego oraz kosztami postępowania przed Sądem.
- 27 Komisja wnosi do Trybunału o:
- oddalenie odwołania i
 - obciążenie wnoszącej odwołanie kosztami postępowania.

V. W przedmiocie odwołania

- 28 Na poparcie odwołania wnosząca odwołanie podnosi trzy zarzuty, z których pierwszy dotyczy błędnej wykładni pojęcia „możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej” w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2018/1725, drugi – błędnej wykładni art. 9 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2013 i art. 48 ust. 1 Karty w związku z art. 6 ust. 2 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (zwanej dalej „EKPC”), dotyczącego zakresu domniemania niewinności, zaś trzeci – przeinaczenia dowodów dotyczących naruszenia art. 41 Karty dotyczącego prawa do dobrej administracji.

A. W przedmiocie zarzutu pierwszego

- 29 W zarzucie pierwszym odwołania, który dzieli się na cztery części, wnosząca odwołanie twierdzi, że Sąd naruszył prawo Unii, stwierdzając w pkt 91 i 92 zaskarżonego wyroku, iż wnosząca odwołanie nie wykazała, że sporny komunikat prasowy umożliwił sam w sobie, lecz również za pomocą środków, które racjonalnie mogą być wykorzystane przez czytelnika, identyfikację wnoszącej odwołanie, w związku z czym informacje zawarte w tym komunikacie nie wchodzą w zakres pojęcia „danych osobowych” w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2018/1725 oraz że rozporządzenie to nie ma zastosowania.

1. W przedmiocie części pierwszej i drugiej zarzutu pierwszego

a) Argumentacja stron

- 30 W częściach pierwszej i drugiej zarzutu pierwszego, które należy zbadać łącznie, wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi, że zastosował błędne kryteria prawne w celu dokonania wykładni pojęcia „możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej” zawartego w art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2018/1725.
- 31 W odniesieniu do części pierwszej tego zarzutu utrzymuje ona, że Sąd w pkt 49 zaskarżonego wyroku naruszył prawo, gdy orzekł, iż jej identyfikacja powinna wynikać ze spornego komunikatu prasowego i nie może wynikać z czynników zewnętrznych lub uzupełniających, które nie wchodzą w zakres zachowania zarzucanego OLAF-owi. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału nierozłącznie związane z pojęciem „pośredniej identyfikacji” jest to, że do ustalenia tożsamości konieczne są dodatkowe elementy, gdyż takie elementy mogą być w posiadaniu osoby innej niż administrator danych (zob. podobnie wyrok z dnia 19 października 2016 r., Breyer, C-582/14, EU:C:2016:779, pkt 39, 41).
- 32 Sąd błędnie uznał zatem w pkt 76 zaskarżonego wyroku, że osoba fizyczna, której dotyczy dana informacja, jest „możliwa do zidentyfikowania” w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2018/1725 tylko wtedy, gdy jej tożsamość może zostać ustalona przez „przeciętnego czytelnika”, który sam nie dysponuje dodatkowymi elementami pozwalającymi mu na ustalenie tożsamości osoby, której informacja dotyczy. Przeciwnie, przepis ten dotyczy każdej innej osoby niż administrator danych dysponujący takimi elementami. W konsekwencji w pkt 81, 82 i 87 zaskarżonego wyroku Sąd niesłusznie odmówił uwzględnienia okoliczności, że niemiecki dziennikarz, o którym mowa w pkt 77 zaskarżonego wyroku, zidentyfikował ją jako osobę, której dotyczy sporny komunikat prasowy. Sąd powinien był orzec, że mogła ona zostać zidentyfikowana przez czytelnika dysponującego dodatkowymi elementami, podobnie jak ten niemiecki dziennikarz, oraz że w każdym razie identyfikatory znajdujące się w tym komunikacie prasowym były w stanie doprowadzić do jej identyfikacji przez członków jego rodziny i jej kolegów, którzy znali przebieg jej kariery zawodowej oraz wiedzieli o tym, że pełniła ona rolę głównej badaczki w ramach projektu.
- 33 W części drugiej zarzutu pierwszego wnosząca odwołanie twierdzi, że Sąd w pkt 65, 67 i 68 zaskarżonego wyroku naruszył prawo, gdy uznał, iż jedynie drobne lub nieistotne środki, za pomocą których można łatwo i szybko wykazać tożsamość osoby, do której informacja się odnosi, wchodzą w zakres pojęcia „sposob[ów], w stosunku do których istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo, iż zostaną wykorzystane” w celu zidentyfikowania osoby, której dotyczą dane osobowe. Motyw 16 rozporządzenia 2018/1725 stanowi bowiem jedynie, że w celu

ustalenia, czy dany sposób może być z uzasadnionym prawdopodobieństwem wykorzystany do zidentyfikowania danej osoby, należy wziąć pod uwagę koszt i czas potrzebne do jej zidentyfikowania, nie wymagając przy tym, by takie koszty lub czas były minimalne lub nieznaczne.

- 34 Komisja wnosi o oddalenie części pierwszej i drugiej zarzutu pierwszego.
- 35 W odniesieniu do części pierwszej tego zarzutu instytucja ta podnosi, że rozporządzenie 2018/1725 przyjmuje „ryzyko identyfikacji” jako kryterium definicji możliwości identyfikacji i odnosi się do konieczności uwzględnienia „wszelkich obiektywnych czynników” w celu określenia tego ryzyka. Tak więc sama hipotetyczna możliwość odróżnienia osoby nie wystarcza, aby uznać ją za „możliwą do zidentyfikowania”. Przypominając, że odwołanie ogranicza się do kwestii prawnych, Komisja wskazuje, że Sąd zbadał twierdzenia faktyczne wnoszącej odwołanie w celu ustalenia, czy można było ją zidentyfikować bezpośrednio lub pośrednio, podkreślając jednocześnie, że to do niej należy przedstawienie dowodu na to, że przesłanki odpowiedzialności pozaumownej Unii przewidziane w art. 340 TFUE zostały spełnione. Tymczasem Sąd stwierdził w pkt 73 zaskarżonego wyroku, że wnosząca odwołanie nie wykazała, iż mogła zostać zidentyfikowana z całą pewnością przez czytelnika spornego komunikatu prasowego za pomocą sposobów, które mogą być z uzasadnionym prawdopodobieństwem wykorzystane.
- 36 Ponadto Komisja wyjaśnia, że Sąd stwierdził w pkt 58 zaskarżonego wyroku, iż wnosząca odwołanie nie wykazała istnienia żadnego konkretnego przypadku, w którym została ona zidentyfikowana dzięki samej lekturze spornego komunikatu prasowego. Tym samym wnosząca odwołanie nie może skutecznie wywodzić argumentu z okoliczności, że mogła zostać zidentyfikowana przez członków swojej rodziny lub kolegów. Ponadto, jak wynika z pkt 73 i 78–81 zaskarżonego wyroku, przed Sądem zostało ustalone, że jedyną osobą, która ustaliła i ujawniła opinii publicznej tożsamość wnoszącej odwołanie, był niemiecki dziennikarz, lecz że znał on już przebieg jej kariery i jej ojca oraz że dziennikarz ten dysponował dużą ilością informacji. Otóż na etapie odwołania nie można zaprzeczyć, że ów dziennikarz miał „subiektywną wiedzę zewnętrzną” na temat wnoszącej odwołanie.
- 37 W odniesieniu do części drugiej zarzutu pierwszego Komisja utrzymuje, że z pkt 65–68 zaskarżonego wyroku nie wynika, iż jedynie „drobne lub nieistotne” środki odpowiadają definicji „sposobów, które mogą być z uzasadnionym prawdopodobieństwem wykorzystane”. W szczególności argumentacja wnoszącej odwołanie opiera się na błędnej i odosobnionej interpretacji pkt 65 zdanie ostatnie zaskarżonego wyroku, które należy odczytywać łącznie z pozostałą częścią tego pkt 65 oraz z pkt 61–68 tego wyroku, w których Sąd zbadał argumentację wnoszącej odwołanie. Zastosowany przez Sąd test prawny dotyczył właśnie kwestii, czy można było zidentyfikować wnoszącą odwołanie w spornym komunikacie prasowym za pomocą sposobów, które mogą być z uzasadnionym prawdopodobieństwem wykorzystane.

b) Ocena Trybunału

- 38 W częściach pierwszej i drugiej zarzutu pierwszego wnosząca odwołanie zarzuca w istocie Sądowi, że dopuścił się szeregu naruszeń prawa poprzez orzeczenie, że informacje zawarte w spornym komunikacie prasowym nie wchodzą w zakres pojęcia „danych osobowych” w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2018/1725 i że w związku z tym rozporządzenie to nie ma do niej zastosowania.

1) W przedmiocie dopuszczalności części pierwszej zarzutu pierwszego

- 39 Komisja uważa, że niektóre argumenty przedstawione na poparcie części pierwszej zarzutu pierwszego wchodzą w zakres oceny okoliczności faktycznych dokonanej przez Sąd i z tego względu nie podlegają kontroli Trybunału w ramach niniejszego postępowania odwoławczego.
- 40 W tym względzie należy przypomnieć, że kwalifikacja prawna okoliczności faktycznych lub aktu dokonana przez Sąd jest kwestią prawną, która może zostać podniesiona w ramach odwołania (wyrok z dnia 12 maja 2022 r., Klein/Komisja, C-430/20 P, EU:C:2022:377, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 41 Tymczasem ze sformułowania części pierwszej zarzutu pierwszego oraz z całości podniesionych na jego poparcie argumentów wynika, że wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi, iż naruszył prawo, opierając się na błędnych kryteriach prawnych przy dokonywaniu wykładni terminu „możliwa do zidentyfikowania osoba fizyczna” i dokonując na tej podstawie błędnej kwalifikacji prawnej informacji zawartych w spornym komunikacie prasowym jako niewchodzących w zakres pojęcia „danych osobowych” figurującego w art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2018/1725.
- 42 Wynika stąd, że część pierwsza zarzutu pierwszego jest dopuszczalna.

2) W przedmiocie zasadności części pierwszej i drugiej zarzutu pierwszego

- 43 Na wstępie należy zauważyć, że definicja pojęcia „danych osobowych”, o której mowa w art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2018/1725, jest zasadniczo identyczna z definicją zawartą w art. 4 pkt 1 RODO. Ponadto, jak wynika z motywów 4 i 5 rozporządzenia 2018/1725 oraz z art. 2 ust. 3 i art. 98 RODO, prawodawca Unii zamierzał ustanowić system ochrony danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii, który jest równoważny z systemem ochrony RODO, aby zapewnić jednolitą i spójną ochronę osób fizycznych w zakresie przetwarzania ich danych osobowych w Unii. Należy zatem zapewnić identyczną wykładnię art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2018/1725 i art. 4 pkt 1 RODO.
- 44 Artykuł 3 pkt 1 rozporządzenia 2018/1725 przewiduje, że dane osobowe stanowią „[wszelkie] informacje o zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osobie fizycznej”.
- 45 Trybunał orzekł, że użycie wyrażenia „wszelkie informacje” w definicji „danych osobowych” zawartej w art. 4 pkt 1 RODO odzwierciedla przyświecający prawodawcy Unii zamiar przypisania temu pojęciu szerokiego zakresu, rozszerzając go potencjalnie o informacje wszelkiego rodzaju, zarówno obiektywne, jak i subiektywne, w postaci opinii czy oceny, a jedynym warunkiem, jaki muszą one spełniać, jest to, aby „dotyczyły” danej osoby. Informacja dotyczy zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej, jeżeli ze względu na treść, cel lub skutek taka informacja jest powiązana z możliwą do zidentyfikowania osobą (wyrok z dnia 4 maja 2023 r., Österreichische Datenschutzbehörde i CRIF, C-487/21, EU:C:2023:369, pkt 23, 24).
- 46 Jeśli chodzi o „możliwość zidentyfikowania” osoby fizycznej, w art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2018/1725 uściślono, że możliwą do zidentyfikowania osobą fizyczną jest „osoba, którą można bezpośrednio lub pośrednio zidentyfikować, w szczególności na podstawie identyfikatora takiego jak imię i nazwisko, numer identyfikacyjny, dane o lokalizacji, identyfikator internetowy lub jeden bądź kilka szczególnych czynników określających fizyczną, fizjologiczną, genetyczną, psychiczną, ekonomiczną, kulturową lub społeczną tożsamość osoby fizycznej”.

- 47 Użycie przez prawodawcę Unii terminu „pośrednio” służy wskazaniu, że aby móc uznać informację za dane osobowe, nie jest konieczne, by informacja ta umożliwiała sama w sobie zidentyfikowanie osoby, której dane dotyczą (zob. analogicznie wyrok z dnia 19 października 2016 r., Breyer, C-582/14, EU:C:2016:779, pkt 41).
- 48 W motywie 16 rozporządzenia 2018/1725 doprecyzowano w tym względzie, że aby stwierdzić, czy dana osoba fizyczna jest możliwa do zidentyfikowania, należy wziąć pod uwagę „wszelkie sposoby [...], w stosunku do których istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo”, iż zostaną wykorzystane przez administratora lub „[dowolną] inną osobę” w celu „bezpośredniego lub pośredniego” zidentyfikowania osoby fizycznej. A zatem, aby dane mogły zostać zakwalifikowane jako „dane osobowe”, nie jest wymagane, by wszystkie informacje umożliwiające identyfikację danej osoby musiały znajdować się w rękach tylko jednej osoby (zob. analogicznie wyrok z dnia 19 października 2016 r., Breyer, C-582/14, EU:C:2016:779, pkt 43).
- 49 W szczególności okoliczność, że w celu zidentyfikowania osoby, której dane dotyczą, niezbędne są dodatkowe informacje, nie wyklucza możliwości uznania rozpatrywanych danych za dane osobowe (zob. analogicznie wyrok z dnia 19 października 2016 r., Breyer, C-582/14, EU:C:2016:779, pkt 44).
- 50 Konieczne jest jeszcze, aby możliwość połączenia rozpatrywanych danych z dodatkowymi informacjami stanowiła sposób, który może być z uzasadnionym prawdopodobieństwem zastosowany w celu zidentyfikowania osoby, której dane dotyczą. Aby stwierdzić, czy dany sposób może być z uzasadnionym prawdopodobieństwem wykorzystany do zidentyfikowania danej osoby fizycznej, zgodnie z motywem 16 rozporządzenia 2018/1725 należy wziąć pod uwagę wszelkie obiektywne czynniki, takie jak koszt i czas potrzebne do jej zidentyfikowania, oraz uwzględnić technologię dostępną w momencie przetwarzania danych, jak i postęp technologiczny.
- 51 W tym względzie Trybunał orzekł już, że dany sposób nie może być z uzasadnionym prawdopodobieństwem zastosowany do zidentyfikowania osoby, której dane dotyczą, gdy identyfikacja tej osoby jest zakazana prawem lub niewykonalna w praktyce, przykładowo z powodu okoliczności, że wiąże się ona z nadmiernym nakładem czasu, kosztów i pracy ludzkiej, tak że ryzyko identyfikacji wydaje się w rzeczywistości znikome (zob. analogicznie wyrok z dnia 19 października 2016 r., Breyer, C-582/14, EU:C:2016:779, pkt 46).
- 52 W niniejszej sprawie w ramach badania mającego na celu ustalenie, czy sporny komunikat prasowy zawiera dane osobowe w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2018/1725, Sąd przypomniał w pkt 49 zaskarżonego wyroku, że jedynie akty lub zachowania, które można przypisać instytucji lub organowi Unii, mogą prowadzić do powstania odpowiedzialności Unii. Wywiódł on z tego w tym samym pkt 49, że identyfikacja wnoszącej odwołanie powinna wynikać ze spornego komunikatu prasowego i nie może wynikać z elementów zewnętrznych, które nie wchodzą w zakres zachowania zarzucanego OLAF-owi, w związku z czym Sąd zbadał informacje zawarte wyłącznie w tym komunikacie, które mogły w stosownym przypadku umożliwić jego czytelnikom zidentyfikowanie wnoszącej odwołanie.
- 53 Następnie, co się tyczy ujawnienia tożsamości wnoszącej odwołanie przez niemieckiego dziennikarza, który opublikował w mediach społecznościowych (Twitter) artykuł dotyczący oskarżeń OLAF-u zawartych w dotyczącym jej spornym komunikacie prasowym, Sąd uznał w pkt 82 i 87 zaskarżonego wyroku, że to ujawnienie nie mogło zostać wzięte pod uwagę, ponieważ dziennikarz ten nie był w stanie zidentyfikować wnoszącej odwołanie wyłącznie na podstawie identyfikatorów znajdujących się w spornym komunikacie prasowym i że musiał użyć

zewnętrznych i uzupełniających względem tego komunikatu elementów identyfikacyjnych. Aby dojść do tego wniosku, Sąd uznał w szczególności w pkt 76 i 81 zaskarżonego wyroku, że wspomniany dziennikarz nie jest przeciętnym czytelnikiem, lecz zawodowym dziennikarzem śledczym specjalizującym się w dziedzinie nauki, mającym subiektywną wiedzę zewnętrzną na temat wnoszącej odwołanie.

- 54 Jednakże kwestii, czy informacje zawarte w komunikacie prasowym pochodzącym od instytucji lub organu Unii wchodzi w zakres pojęcia „danych osobowych” w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2018/1725, nie można mylić z kwestią dotyczącą przesłanek koniecznych do powstania odpowiedzialności pozaumownej Unii. Ta pierwsza kwestia powinna być oceniana wyłącznie w świetle przesłanek ustanowionych w tym przepisie i nie może zatem – wbrew temu, co orzekł Sąd w pkt 49 zaskarżonego wyroku – zależeć od rozważań dotyczących możliwości przypisania aktu Unii.
- 55 W tym ostatnim względzie, jak wynika z rozważań zawartych w pkt 48–51 niniejszego wyroku, z „pośrednią identyfikacją” danej osoby nierozzerwalnie związane jest to, że w celu zidentyfikowania osoby, której dane dotyczą, z rozpatrywanymi danymi należy połączyć dodatkowe informacje. Wynika stąd również, że okoliczność, iż te dodatkowe informacje pochodzą od innej osoby lub innego źródła niż administrator danych, o których mowa, nie wyklucza w żaden sposób – wbrew temu, co orzekł Sąd w pkt 49 i 87 zaskarżonego wyroku – możliwości zidentyfikowania danej osoby.
- 56 Ponadto rozporządzenie 2018/1725 nie ustanawia żadnego warunku odnoszącego się do osób mogących zidentyfikować osobę, z którą dana informacja jest związana, ponieważ motyw 16 tego rozporządzenia odnosi się nie tylko do administratora, ale również do „[dowolnej] innej osoby”.
- 57 Jeśli chodzi w szczególności o komunikat prasowy wydany przez organ dochodzeniowy w celu poinformowania opinii publicznej o wyniku dochodzenia, to ze swej natury jest on w szczególności skierowany do dziennikarzy, w związku z czym nie można ich odróżnić od „przeciętnego czytelnika”, do którego odnosi się pkt 76 zaskarżonego wyroku.
- 58 Jednakże okoliczność, że dziennikarz śledczy rozpowszechnił, tak jak w niniejszym przypadku, tożsamość osoby, której dotyczy komunikat prasowy, nie pozwala sama w sobie stwierdzić, że informacje zawarte w tym komunikacie należy koniecznie uznać za dane osobowe w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2018/1725 i zwolnić z obowiązku zbadania możliwości zidentyfikowania danej osoby.
- 59 Co się tyczy kwestii, czy Sąd naruszył prawo przy kwalifikacji prawnej okoliczności faktycznych w odniesieniu do możliwości zidentyfikowania wnoszącej odwołanie, sporny komunikat prasowy zawiera – jak wskazał w istocie Sąd w pkt 53–55 zaskarżonego wyroku – pewną liczbę informacji odnoszących się do wnoszącej odwołanie, które mogą umożliwić jej identyfikację, a mianowicie jej płeć, obywatelstwo i zawód, informację, że chodzi o młodą osobę i że jest ona odpowiedzialna za sfinansowany projekt badawczy, o którym mowa, podobnie jak wskazanie kwoty dotacji organu przyznającego pomoc, czyli ERCEA, charakteru podmiotu goszczącego projekt i kraju, w którym się on znajdował, to jest uniwersytetu w Grecji, odniesienie do ojca danej osoby oraz do okoliczności, że wykonuje on swój zawód w ramach tego podmiotu, jak również wskazanie przybliżonej liczby badaczy pracujących w ramach owego projektu pod kierownictwem danej osoby.

- 60 Otóż – wbrew wnioskowi, do którego doszedł Sąd w pkt 68 zaskarżonego wyroku – informacje dotyczące płci osoby, której dotyczy komunikat prasowy, jej obywatelstwa, działalności jej ojca, kwoty dotacji na projekt naukowy i lokalizacji geograficznej podmiotu goszczącego ten projekt naukowy, rozpatrywane łącznie, zawierają informacje umożliwiające identyfikację osoby, której dotyczy ten komunikat prasowy, w szczególności przez osoby pracujące w tej samej dziedzinie naukowej i znające przebieg jej kariery zawodowej.
- 61 W tym kontekście orzecznictwo Trybunału przypomniane w pkt 51 niniejszego wyroku nie pozwala na zakwalifikowanie ryzyka identyfikacji osoby, której dane dotyczą, jako nieistotnego. W tym względzie w przypadku osób pracujących w tej samej dziedzinie naukowej informacje takie jak te, o których mowa w poprzednim punkcie niniejszego wyroku, rozpatrywane łącznie, mogą pozwolić na identyfikację danej osoby, przy czym identyfikacja ta nie wymaga nadmiernego wysiłku pod względem czasu, kosztów i pracy ludzkiej. Ponadto – wbrew temu, co twierdziła Komisja – wnosząca odwołanie nie była zobowiązana do przedstawienia dowodu na to, że rzeczywiście została zidentyfikowana przez jedną z tych osób, ponieważ taki warunek nie jest przewidziany w art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2018/1725, jako że przepis ten ogranicza się do wymogu, aby osoba była „możliwa do zidentyfikowania”.
- 62 Ponadto, jak wynika z pkt 66 zaskarżonego wyroku, opis na stronie internetowej ERCEA około 70 projektów finansowanych przez tę agencję, w których przypadku instytucje goszczące były położone w Grecji, zawierał szereg kluczowych elementów umożliwiających internaucie znalezienie pożądaných informacji, takich jak imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za projekt lub nazwa instytucji goszczącej, czy też kwota finansowania.
- 63 Komunikat prasowy dotyczący zarzucanych zachowań niezgodnych z prawem, takich jak nadużycia finansowe lub korupcja, może zatem budzić pewne zainteresowanie opinii publicznej i skłonić jego czytelników, w szczególności dziennikarzy, do wyszukania informacji na temat osoby, której dotyczy komunikat. W tym kontekście wysiłek polegający na przeprowadzeniu takich wyszukiwań na stronie internetowej takiej jak strona ERCEA poprzez zapoznanie się z opisem około 70 finansowanych projektów znajdujących się na tej stronie w połączeniu z innymi wyszukiwaniami w Internecie umożliwiającymi prawdopodobnie uzyskanie nazwiska i innych identyfikatorów osoby, której dotyczy sporny komunikat prasowy, nie wydaje się w żaden sposób nadmierny, w związku z czym ryzyko identyfikacji wnoszącej odwołanie przez dziennikarzy lub inne osoby nieznające przebiegu jej kariery zawodowej nie mogło zostać uznane za nieistotne w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 51 niniejszego wyroku.
- 64 Z powyższych rozważań wynika, że w pkt 49 i 87 zaskarżonego wyroku Sąd naruszył prawo, gdy uznał, że identyfikacja wnoszącej odwołanie nie może wynikać z elementów zewnętrznych lub uzupełniających, które nie wchodzą w zakres zachowania zarzucanego OLAF-owi. Ponadto Sąd naruszył prawo przy kwalifikacji prawnej przedstawionych mu okoliczności faktycznych, gdy orzekł w pkt 68 tego wyroku, że identyfikatory zawarte w spornym komunikacie prasowym nie pozwalają z uzasadnionym prawdopodobieństwem zidentyfikować wnoszącej odwołanie bądź na podstawie samej obiektywnej lektury tego komunikatu, bądź za pomocą sposobów, które „mogły być z uzasadnionym prawdopodobieństwem wykorzystane” przez jednego z jego czytelników.
- 65 W konsekwencji Sąd również błędnie orzekł w pkt 91 i 92 zaskarżonego wyroku, że informacje zawarte w spornym komunikacie prasowym nie wchodzą w zakres pojęcia „danych osobowych”, o którym mowa w art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2018/1725, oraz że rozporządzenie to nie ma zastosowania w niniejszym przypadku.

- 66 W tych okolicznościach części pierwszą i drugą zarzutu pierwszego należy uwzględnić.

2. W przedmiocie części trzeciej i czwartej zarzutu pierwszego

- 67 W świetle tego, co zostało orzeczone w pkt 65 niniejszego wyroku, nie ma potrzeby badania części trzeciej i czwartej zarzutu pierwszego, ponieważ dotyczą one również zasadności wniosków zawartych w pkt 91 i 92 zaskarżonego wyroku.

B. W przedmiocie zarzutu drugiego

1. Argumentacja stron

- 68 W zarzucie drugim odwołania wnosząca je kwestionuje wniosek Sądu zawarty w pkt 106 zaskarżonego wyroku, zgodnie z którym nie mogła ona powoływać się na naruszenie zasady domniemania niewinności przewidzianej w art. 9 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2013 i ustanowionej w art. 48 ust. 1 Karty w związku z art. 6 ust. 2 EKPC, ponieważ nie została ona zidentyfikowana bądź nie była możliwa do zidentyfikowania w spornym komunikacie prasowym. Uważa ona, że Sąd w każdym razie naruszył prawo, stosując kryteria określone w art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2018/1725 w ramach badania istnienia ewentualnego naruszenia tej zasady. Wystarczyłoby bowiem, aby dana osoba mogła zostać zidentyfikowana za pomocą dowolnego sposobu, niezależnie od czasu i kosztów koniecznych w tym celu.
- 69 Komisja wnosi o oddalenie zarzutu drugiego, uzasadniając to w szczególności tym, że naruszenie zasady domniemania niewinności zakłada, iż osoba, która powołuje się na takie naruszenie, jest zidentyfikowaną lub możliwą do zidentyfikowania osobą, co nie ma miejsca w niniejszej sprawie.

2. Ocena Trybunału

- 70 W świetle wniosku zawartego w pkt 65 niniejszego wyroku Sąd naruszył prawo, gdy orzekł w pkt 106 zaskarżonego wyroku, że wnosząca odwołanie nie została zidentyfikowana bądź nie była możliwa do zidentyfikowania w spornym komunikacie prasowym, w związku z czym nie mogła wykazać naruszenia przysługującego jej domniemania niewinności.
- 71 Wobec tego zarzut drugi odwołania należy uwzględnić bez konieczności badania pozostałych argumentów podniesionych w ramach tego zarzutu.

C. W przedmiocie zarzutu trzeciego

1. Argumentacja stron

- 72 W ramach zarzutu trzeciego odwołania wnosząca je utrzymuje, że Sąd przeinaczył w sposób oczywisty w pkt 157 i 169 zaskarżonego wyroku dowód dotyczący naruszenia prawa do dobrej administracji ustanowionego w art. 41 Karty.

- 73 W pierwszej kolejności wnosząca odwołanie zauważa, że – wbrew stwierdzeniu, jakie uczynił Sąd w pkt 157 zaskarżonego wyroku – z samej lektury raportu końcowego OLAF-u wynika, że wszyscy badacze – a nie tylko niektórzy z nich – oświadczyli, że uczestniczyli w projekcie. W pkt 2.3.3.2 tego raportu wspomniano bowiem wyraźnie, że „dziesięciu badaczy, którzy odpowiedzieli na kwestionariusze OLAF-u, potwierdziło, że uczestniczyli w projekcie MINATRAN”. Podobnie z tego samego pkt 2.3.3.2, zgodnie z którym „[n]iektórzy badacze nie potwierdzili jednak ani wydatków zadeklarowanych przez [uniwersytet Arystotelesa] w ich imieniu, ani posiadania greckiego rachunku bankowego”, a także ze streszczenia odpowiedzi badaczy zawartych w tym raporcie wynika, że większość badaczy rzeczywiście wiedziała, że otwarto rachunki bankowe na ich nazwiska i że dokonano na ich rzecz płatności. Tak więc, podczas gdy ze wszystkich odpowiedzi badaczy wynika, że wszyscy oni wiedzieli, iż ich nazwiska były związane z projektem, w spornym komunikacie prasowym wskazano w sposób niedokładny, że żaden badacz nie wiedział o tym fakcie. Ponadto dokonana przez Sąd ocena, zgodnie z którą autor komunikatu, posługując się słowem „żaden”, miał na myśli „niektórych” badaczy, stanowi jego przeinaczenie.
- 74 W drugiej kolejności, co się tyczy pkt 169 zaskarżonego wyroku, wnosząca odwołanie zauważa, że z pkt 2.3.3.1 raportu końcowego OLAF-u wynika, iż jedynym zarzutem postawionym jej jako próba utrudniania dochodzenia było wysłanie jednej wiadomości elektronicznej do jednego badacza. Nawet przy założeniu, że wysłanie tej jedynej wiadomości, w której wnosząca odwołanie po prostu zasygnalizowała wspomnianemu badaczowi, że nie jest on zobowiązany do udzielenia odpowiedzi na kwestionariusz OLAF-u, może zostać zakwalifikowane jako próba utrudniania dochodzenia, stwierdzenie zawarte w pkt 169 zaskarżonego wyroku, zgodnie z którym wnosząca odwołanie „wielokrotnie kontaktowała się z niektórymi badaczami”, stanowiło oczywiste przeinaczenie okoliczności faktycznych.
- 75 Zdaniem Komisji Sąd słusznie orzekł w pkt 157 zaskarżonego wyroku, że OLAF nie ujawnił w spornym komunikacie prasowym nieprawidłowych informacji przeinaczających wnioski zawarte w jego raporcie końcowym. W każdym razie jedynie wystarczająco istotne naruszenie zasady staranności może prowadzić do powstania odpowiedzialności pozaumownej Unii.
- 76 Ponadto zdaniem Komisji argumenty wnoszącej odwołanie skierowane przeciwko pkt 169 zaskarżonego wyroku również powinny zostać oddalone. W celu poparcia zarzucanego domniemanego przeinaczenia wnosząca odwołanie powołuje się bowiem na pewne konkretne elementy raportu końcowego OLAF-u, nie biorąc pod uwagę okoliczności, że inne informacje zawarte w tym raporcie wskazywały, że skontaktowała się ona również z jednym z badaczy, aby poinformować go, że nie jest on zobowiązany do udzielenia odpowiedzi OLAF-owi oraz z innym badaczem, aby skorygował on swoje pierwotne odpowiedzi. Ponadto OLAF uznał, że wycofanie lub zmiana z własnej inicjatywy przez niektórych badaczy w tym samym okresie udzielonych przez nich pierwotnie odpowiedzi stanowi wskazówkę, że badacze ci otrzymali wiadomości elektroniczne o podobnej treści.

2. Ocena Trybunału

- 77 W pkt 157 zaskarżonego wyroku Sąd orzekł w szczególności, że z akt sprawy wynika, iż używając sformułowania „[ż]aden z tych badaczy nie wiedział” w piątym akapicie spornego komunikatu prasowego w celu wskazania „niektórych badaczy”, OLAF nie ujawnił nieprawidłowych informacji, które stanowiłyby przeinaczenie wniosków jego raportu końcowego. W pkt 169 tego wyroku Sąd stwierdził w odniesieniu do wzmianki o domniemanych „próbach” utrudniania dochodzenia przez wnoszącą odwołanie w akapicie czwartym tego komunikatu, że – jak wynika

z raportu końcowego OLAF-u – stwierdził on w trakcie swojego dochodzenia, iż wnosząca odwołanie wielokrotnie kontaktowała się z niektórymi badaczami, oraz że uznał on te działania za stanowiące przeszkodę w dochodzeniu.

- 78 Należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecnictwem przeinaczenie powinno wynikać w sposób oczywisty z akt sprawy, bez konieczności przeprowadzania nowej oceny okoliczności faktycznych i dowodów (wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., *Orange Polska/Komisja*, C-123/16 P, EU:C:2018:590, pkt 75 i przytoczone tam orzecznictwo). Takie przeinaczenie dowodów występuje wówczas, gdy – bez potrzeby przeprowadzania nowych dowodów – ocena dowodów istniejących okazuje się w sposób oczywisty błędna (wyrok z dnia 17 czerwca 2010 r., *Lafarge/Komisja*, C-413/08 P, EU:C:2010:346, pkt 17 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 79 Ponadto, o ile przeinaczenie dowodów może polegać na interpretacji dokumentu sprzecznej z jego treścią, o tyle musi ono wynikać w sposób oczywisty z akt sprawy przedłożonych Trybunałowi i zakłada ono, że Sąd wyraźnie przekroczył granice rozsądnej oceny tych dowodów. W tym względzie nie wystarczy wykazać, że dokument mógłby być przedmiotem innej wykładni niż wykładnia przyjęta przez Sąd (wyrok z dnia 16 lutego 2023 r., *Komisja/Włochy i Hiszpania*, C-635/20 P, EU:C:2023:98, pkt 127 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 80 W świetle tego orzecznictwa ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd w pkt 157 i 169 zaskarżonego wyroku mogłyby zostać podważone tylko wtedy, gdyby zostało wykazane, że z dokumentów przedłożonych Sądowi w sposób oczywisty wynika, iż ustalenia te są nieprawidłowe.
- 81 Co się tyczy w pierwszej kolejności pkt 157 zaskarżonego wyroku, wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi, że przeinaczył zarówno sporny komunikat prasowy, jak i wnioski zawarte w raporcie końcowym OLAF-u.
- 82 W tym względzie należy przypomnieć, że OLAF wskazał w zdaniu trzecim akapitu piątego spornego komunikatu prasowego, że „nawiązał kontakt z niektórymi badaczami, którzy mieli uczestniczyć w projekcie badawczym”. Stwierdzenie zawarte w następnym zdaniu, zgodnie z którym „[ż]aden z nich nie wiedział, że jego nazwisko jest związane z projektem ani nie wiedział o rachunkach bankowych otwartych w ich imieniu lub o jakiegokolwiek płatności na ich rzecz”, należy zatem rozumieć w ten sposób, że odnosi się ono do wszystkich badaczy, z którymi OLAF nawiązał kontakt.
- 83 W związku z tym, po pierwsze, interpretując we wspomnianym pkt 157 to ostatnie zdanie spornego komunikatu prasowego w ten sposób, że intencją OLAF-u było stwierdzenie, iż niektórzy z badaczy, z którymi nawiązał kontakt, nie wiedzieli, że ich nazwiska były związane z projektem, ani nie wiedzieli o otwartych w ich imieniu rachunkach bankowych lub o jakiegokolwiek płatności na ich rzecz, podczas gdy sporny komunikat prasowy można rozumieć jedynie w ten sposób, że dotyczy on wszystkich badaczy, z którymi skontaktował się OLAF, Sąd przeinaczył treść tego komunikatu.
- 84 Po drugie, co się tyczy zarzucanego przeinaczenia wniosków zawartych w raporcie końcowym OLAF-u, należy zauważyć, że ze wspomnianych wniosków, zawartych w pkt 2.3.3.2 tego raportu, wynika, iż dziesięciu badaczy, którzy mieli uczestniczyć w projekcie badawczym, udzieliło odpowiedzi na kwestionariusz OLAF-u i „potwierdziło, że uczestniczyli w projekcie MINATRAN”. Wynika z niego również, że „[n]iektórzy badacze nie potwierdzili jednak ani wydatków zadeklarowanych przez [uniwersytet Arystotelesa] w ich imieniu, ani posiadania

greckiego rachunku bankowego”. W tych okolicznościach jest oczywiste, że – wbrew temu, co wynika ze spornego komunikatu prasowego – nie wszyscy badacze, z którymi OLAF nawiązał kontakt, nie wiedzieli, że ich nazwiska były związane z projektem badawczym, i nie wiedzieli o rachunkach bankowych otwartych w ich imieniu lub o płatności na ich rzecz. Sąd przeinaczył zatem wnioski zawarte we wspomnianym raporcie końcowym, gdy orzekł w pkt 157 zaskarżonego wyroku, że OLAF nie ujawnił nieprawidłowych informacji w akapicie piątym spornego komunikatu prasowego.

- 85 Co się tyczy w drugiej kolejności pkt 169 zaskarżonego wyroku, z tekstu pkt 2.3.3.1 raportu końcowego, na który powołuje się wnosząca odwołanie, wynika, że zarzucono jej, jako próbę utrudniania dochodzenia, wysłanie wiadomości elektronicznej do jednego badacza, podczas gdy sporny komunikat prasowy odnosi się w sposób abstrakcyjny do wielu prób utrudniania dochodzenia. Nie jest jednak oczywiste, że OLAF zamierzał w tym punkcie raportu końcowego ująć w sposób wyczerpujący próby utrudniania dochodzenia zarzucane wnoszącej odwołanie.
- 86 A zatem nie jest oczywiste, iż Sąd przeinaczył raport końcowy OLAF-u, gdy orzekł w pkt 169 zaskarżonego wyroku, że – jak wynika z tego raportu – OLAF stwierdził w trakcie swojego dochodzenia, że wnosząca odwołanie wielokrotnie kontaktowała się z niektórymi badaczami, i że uznał te działania za stanowiące przeszkody w prowadzeniu jego dochodzenia.
- 87 Z powyższego wynika, że należy uwzględnić zarzut trzeci odwołania jedynie w zakresie, w jakim Sąd oddalił zarzut oparty na naruszeniu prawa do dobrej administracji w odniesieniu do akapitu piątego spornego komunikatu prasowego.
- 88 Ponieważ zarzuty pierwszy i drugi oraz część zarzutu trzeciego odwołania zostały uwzględnione, należy uchylić zaskarżony wyrok w zakresie, w jakim Sąd oddalił w nim żądania skargi zmierzające do zasądzenia od Komisji naprawienia szkody wynikającej z naruszenia przez OLAF obowiązków, które ciążyą na nim na podstawie rozporządzenia 2018/1725, zasady domniemania niewinności i prawa do dobrej administracji.
- 89 W pozostałym zakresie odwołanie należy oddalić.

VI. W przedmiocie skargi przed Sądem

- 90 Zgodnie z art. 61 akapit pierwszy zdanie drugie statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w przypadku uchylenia orzeczenia Sądu Trybunał może wydać orzeczenie ostateczne w sprawie, jeśli stan postępowania na to pozwala.
- 91 Taki przypadek nie zachodzi w niniejszej sprawie.
- 92 Sąd nie zbadał bowiem kwestii, czy OLAF, publikując sporny komunikat prasowy, naruszył zasadę domniemania niewinności, o której mowa w art. 9 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2013 i która jest ustanowiona w art. 48 ust. 1 Karty, w związku z art. 6 ust. 2 EKPC, ani też czy w przypadku takiego naruszenia spełnione są przesłanki wymagane do stwierdzenia odpowiedzialności pozaumownej Unii na podstawie art. 340 TFUE.
- 93 W tych okolicznościach stan postępowania nie pozwala na wydanie orzeczenia co do istoty.

VII. W przedmiocie kosztów

- 94 Ponieważ sprawa zostaje przekazana do ponownego rozpoznania przez Sąd, rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Z powyższych względów Trybunał (szósta izba) orzeka, co następuje:

- 1) Uchyła się wyrok Sądu Unii Europejskiej z dnia 4 maja 2022 r., OC/Komisja (T-384/20, EU:T:2022:273) w zakresie, w jakim Sąd oddalił żądania skargi zmierzające do zasądzenia naprawienia przez Komisję Europejską szkody wynikającej z naruszenia przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) obowiązków, które na nim ciążyą na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE, zasady domniemania niewinności i prawa do dobrej administracji.
- 2) Odwołanie zostaje oddalone w pozostałym zakresie.
- 3) Sprawa T-384/20 zostaje przekazana do Sądu Unii Europejskiej.
- 4) Rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Podpisy